

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PŁOTACH

z dnia 2023 r.

**w sprawie wprowadzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027.**

Na podstawie 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 2040) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1249) Rada Miejska w Płotach uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Płotów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Marcin Makowiecki

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Płotach
z dnia 2023 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2023 – 2027

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE PŁOTY

IV. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Adresaci programu

Podmioty realizujące program

Podmioty współpracujące w realizacji programu

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

ZAKOŃCZENIE

I. WPROWADZENIE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Strategicznym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Głównym celem gminnego programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Płoty, a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Płoty.

Przemoc jako forma zachowań społecznych towarzyszy człowiekowi od zawsze i dotyka każdą sferę życia człowieka: osobistą, społeczną, gospodarczą, polityczną. Czysta przemoc nie dba o cele, jakim jest „człowiek i jego godność”, czyni z niego narzędzie do osiągnięcia własnych celów.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmianę świadomości społecznej, w efekcie zaś większą gotowość ofiar przemocy do ujawniania takich spraw. Jednocześnie wzrasta profesjonalizm przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim

organom.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że „... przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń”.

Przemoc w rodzinie, zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz.1249). Powołując się na definicję prof. dr hab. Jerzego Mellibrudy przemocą domową określa się „każde działanie lub rażące zaniechanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę sił lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”.

Definicja przemocy w rodzinie zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie, są to:

1. intencjonalność – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu;
2. dysproporcja sił – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
3. naruszenie godności i praw – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie itp.;
4. powodowanie cierpienia i szkód – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc fizyczna to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Katalog zachowań będących przemocą fizyczną jest bardzo długi. W jego zakres wchodzi na przykład takie zachowania

jak: bicie, kopanie, ciągnięcie za włosy, popychanie, szarpanie, duszenie, policzkowanie, wykręcanie kończyn, uciskanie części ciała. Demonstrowanie siły fizycznej bez konkretnej groźby użycia jej przeciwko osobie, np. poprzez niszczenie przedmiotów, wykonywanie gwałtownych ruchów naśladujących ciosy w bliskiej odległości ciała innej osoby, wywołujące u niej lęk. Wobec różnorodnych definicji przemocy postuluje się przyjęcie zasady, że zawsze tam, gdzie sposobem działania sprawcy jest jakiegokolwiek wykorzystanie siły fizycznej (nawet poprzez jej demonstrację) mamy do czynienia z przemocą fizyczną.

Przemoc psychiczna jest niepożądanym oddziaływaniem na psychikę drugiego człowieka. Naruszeniem jego woli, poczucia bezpieczeństwa, samooceny, wolności wyboru - jednak nie poprzez fizyczne zmuszenie do określonego zachowania, ale poprzez podjęcie działań lub wytworzenie atmosfery wywołującej zależność pomiędzy osobą stosującą przemoc psychiczną, a osobą która jej doznaje. Przykładami przemocy psychicznej jest zastraszanie, poniżanie, obrażanie, grożenie, upokarzanie, celowe wprowadzanie w błąd, posądzanie o zdradę lub inne przewinienia, wmawianie choroby psychicznej, permanentne narzucanie swojego zdania, stwarzanie sytuacji zależności lub podległości u osoby doznającej przemocy, wyszydzanie, izolowanie od świata zewnętrznego, ignorowanie, groźba odebrania dzieci. W pewnych okolicznościach zachowanie osoby stosującej przemoc może wywoływać wątpliwości co do tego, czy jest ono przemocą fizyczną czy psychiczną.

Przemoc seksualna obejmuje różne działania, w tym wymuszony stosunek płciowy (gwałt) w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy w ramach związku lub poza nim, molestowanie seksualne (w tym domaganie się stosunku płciowego w zamian za pracę), wykorzystywanie seksualne dzieci, osób niepełnosprawnych intelektualnie bądź fizycznie, zmuszanie do prostytucji.

Przemoc ekonomiczna – polegająca na całkowitym uzależnieniu finansowym ofiary przemocy od sprawcy, przybiera ona różne formy: począwszy od pełnego kontroli i nakazów wydzielania pieniędzy, do zaciągania kredytów czy zmuszania do ich zaciągania wbrew woli partnera, może to być też odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokojenie czy lekceważenie podstawowych potrzeb materialnych bliskich osób, uniemożliwienie podjęcia pracy.

Zaniedbanie jako forma przemocy przejawia się permanentnym brakiem wykonywania prawnego obowiązku opieki nad daną osobą, co może prowadzić do narażenia tej osoby na utratę życia lub zdrowia. Polega także na niewłaściwym wykonywaniu obowiązków. Zaniedbanie może polegać na biernej postawie, ale również może przejawiać się niewłaściwym wykonywaniem obowiązków, np. poprzez urojenie choroby dziecka i usilne leczenie go (syndrom Münchhausena). Syndrom ten bywa również zaliczany do jeszcze jednej rozpoznanej formy przemocy jaką jest nadopiekuńczość. Zwykle nie kojarzona z przemocą, za przemoc jest uznana, gdy dziecko traktuje się przedmiotowo dla zaspokojenia egoistycznych celów, nie licząc się z dobrem i wolą dziecka.

Zatem zaniedbanie może przybrać formę braku zainteresowania daną osobą i w związku z tym zaniedbywaniem swoich obowiązków względem tej osoby, ale również może polegać na nadmiernej opiekuńczości, która prowadzi do zaburzenia prawidłowego funkcjonowania danej osoby. Za formę zaniedbania zatem można uznać nakładanie na dziecko obowiązków ponad jego możliwości rozwojowe, nawet jeśli przejawia ono zdolności w danym kierunku.

Cyberprzemoc – nie jest czymś nowym, niezaprzeczalnie jednak zjawisko to ewoluowało wraz z rozwojem i zwiększającym się dostępem do internetu oraz coraz większą dostępnością komputerów osobistych. Postęp techniczny i cywilizacyjny sprawił, iż dostępność komputerów osobistych oraz innych nośników technologii komunikacyjnych jest nieograniczona. Niemalże w każdym gospodarstwie domowym znajduje się komputer z dostępem do internetu oraz telefon komórkowy, co skutkuje możliwością komunikacji z każdym osobnikiem posiadającym dostęp. Sytuacja ta odbierana jest jako postęp cywilizacyjny, techniczny, czy komunikacyjny, ale musimy pamiętać, że nowe nośniki informacji i porozumiewania się oraz stały dostęp do sieci stanowi również zagrożenie współczesnego świata. Zjawisko cyberprzemocy definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska cyberprzemocy to nękanie, straszenie, szantażowanie użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Narzędziami stosowanymi w cyberprzemocy są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS. Istotnym elementem cyberprzemocy jest wysoki poziom anonimowości sprawcy. Jednocześnie siłą oprawcy nie jest w tym wypadku siła fizyczna czy społeczna, a umiejętność wykorzystywania możliwości jakie dają media elektroniczne. Problem tego rodzaju stosowanej przemocy jest szybkość rozpowszechniania materiałów skierowanych przeciwko ofierze oraz ich powszechna dostępność w sieci, dlatego jest to zjawisko szczególnie niebezpieczne. Pojawienie się informacji w internecie następuje bardzo szybko, ale ich usunięcie jest praktycznie niemożliwe. Dodatkową uciążliwością dla ofiar cyberprzemocy jest stałe narażenie na atak, niezależnie od miejsca czy pory dnia lub nocy.

W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

Faza I - budowania napięcia. Polega na stopniowym wzroście napięcia pomiędzy sprawcą a ofiarą przemocy. Istotą tej fazy cyklu jest stopniowy wzrost napięcia i agresywności sprawcy, pojawiają się w niej doraźne i mało dotkliwe incydenty przemocy, dochodzi do usprawiedliwiania i minimalizowania zachowań przemocowych. Sprawca staje się podirytowany i rozdrażniony,

a następnie zaczyna zachowywać się w sposób zagrażający bezpieczeństwu emocjonalnemu ofiary (obraża się, krytykuje, upokarza, zastrasza).

Faza II - eskalacji - gwałtownej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu ofiary. Tę fazę charakteryzuje wymykająca się spod kontroli agresja. Akty przemocy w tej fazie mogą zagrażać życiu ofiary, często u osoby doznającej przemocy dochodzi do dysocjacji, co ułatwia przetrwanie bólu i grozy. Następuje eskalacja przemocy ze strony oprawcy. Wówczas staje się on bardzo gwałtowny, wpada w szał, wyładowuje swoją wściekłość na ofierze.

Faza III - tzw. miesiąca miodowego, nasycona wzmożoną uprzejmością i skruchą dominanta, w którym przeważa poczucie winy i żalu. Zmiana w funkcjonowaniu sprawcy powoduje, że ofiara ma nadzieję na możliwość trwałej zmiany. Zazwyczaj jest to złudne wrażenie. Proces wiktyimizacji ukazuje, że ofiary często tkwią w krzywdzącym związku latami. Faza skruchy przywiązuje kobietę do partnera stosującego przemoc. Okres ten niestety szybko przemija i znowu powoli dochodzi do narastania napięcia. Rozpoczyna się nowy cykl przemocy.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym, powoduje dysfunkcje w tych rodzinach. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych skoordynowanych działań zaradczych. Jednakże przez coraz szersze grono naszego społeczeństwa jest postrzegane jako zachowanie negatywne, dysfunkcyjne, poważnie zaburzające funkcjonowanie rodziny, prowadzące często do tragicznych skutków psychologicznych oraz obrażeń fizycznych.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027 jest realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 1249);
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021r., poz. 2268).

Gminny program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027 jako zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 9 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest zgodny z założeniami Gminnej Strategii

Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Płoty na lata 2021 – 2025, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023.

Akty prawne spójne z programem, to:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 z późn. zm.);
- ustaw z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 171);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. u. z 2023 r., poz. 172);
- ustawa z dnia 27 lipca 2001r. o kuratorach sądowych (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 167 z późn. zm.).

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE PŁOTY

Prawie jedna piąta małżeństw boryka się z przemocą. Zbliżona liczba rodziców może krzywdzić swoje dzieci. Przemoc wobec starszych nie jest kwestią dobrze poznaną, ale coraz częściej zjawisko to uznawane jest jako problem społeczny. Co dzień media donoszą o kolejnych aktach przemocy. Nie ma istotnego znaczenia jaką religię wyznajemy, jaki mamy kolor skóry, przemoc dotyka nas wszystkich.

Statystyki policyjne obejmują liczby i opisy przestępstw, których głównym motywem jest zadanie bólu i cierpienia innej osoby. Zachowania ludzi nacechowane są coraz większym egoizmem i okrucieństwem. We współczesnym świecie przemoc uważana jest również jako towar, traktowana jako rozrywka i zabawa. Bardzo chętnie oglądamy filmy akcji, wyposażamy dzieci w nowe nośniki informacji, kupujemy gry komputerowe, nasiąknięte agresją.

Przemoc stała się nieodłączną częścią naszego życia. Na każdym kroku jesteśmy narażeni na atak ze strony innych ludzi. Wszyscy spotykamy się z przemocą i najczęściej na scenie życia jak twierdził jeden z czołowych znawców tematu odgrywamy jedną z trzech ról: ofiary, sprawcy lub świadka, a wielu z nas ma doświadczenie z każdą z nich (J. Mellibruda, *Przeciwdziałanie przemocy domowej*, Warszawa 2009).

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie diagnozy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Jednak zdiagnozowanie i określenie w jednoznaczny sposób zjawiska przemocy w rodzinie jest trudne. Związane jest to z tym, że różnorodne instytucje zajmujące się zjawiskiem przemocy gromadzą dane w oparciu o różne założenia. Inne dane są gromadzone w ramach procedury Niebieskiej Kart, inne dane w statystykach policji, inne dane przez sądy czy prokuraturę. Powyższe

instytucje gromadzą dane w oparciu o różnorodne typologie i klasyfikacje.

Na podstawie analizy Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego stwierdza się, że w dalszym ciągu Niebieskie Karty były najczęściej zakładane przez policję.

Liczba prowadzonych postępowań z art. 207 kk na terenie Gminy Płoty w dwóch ostatnich latach przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.
Ilość wszczętych postępowań z art. 207 kk	17	9
Ilość postępowań zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu	9	4
Ilość postępowań zakończonych umorzeniem	8	2
Ilość wyroków skazujących	9	3
Ilość wydanych nakazów w sprawie opuszczenia lokalu mieszkalnego	2	1
Ilość wydanych zakazów zbliżania się do ofiar i zakaz kontaktowania się z ofiarą przemocy domowej	2	1

Powyższe dane pochodzą ze statystyk Prokuratury Rejonowej w Gryficach.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Dane obrazujące skalę zjawiska przemocy, dotyczące liczby wszczętych procedur Niebieskiej Karty, liczby osób będących ofiarami przemocy w rodzinie, sprawców przemocy, podejmowanych działań gromadzi Zespół Interdyscyplinarny. Zespół Interdyscyplinarny obejmuje grupę specjalistów, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy w rodzinie. Do jego zadań należy integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjowanie interwencji w środowisku, a zatem tworzeniem systemu wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. Procedurę Niebieskiej Karty wszczynają podmioty do tego powołane, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Są to przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policja,

oświata, ochron zdrowia oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii. Procedurę Niebieskiej Karty wszczyna się w każdym przypadku, w którym zaistniało podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Prowadzenie danego postępowania nie ma jednak określonych ram czasowych. Czas pracy z rodziną wynika z jej indywidualnych potrzeb – uzależniony jest od sytuacji całej rodziny i osoby doznającej przemocy, ustalonego indywidualnego planu pomocy oraz zapewnienia zaspokojenia niezbędnych potrzeb – przede wszystkim potrzeby bezpieczeństwa. Wobec powyższego w danym roku kalendarzowym liczba prowadzonych spraw jest różna od ilości wszczętych i przekazanych do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego spraw.

Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Grupa robocza w składzie: pracownik socjalny, dzielnicowy, członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii oraz w zależności od potrzeb pedagog, wychowawca, kurator, pielęgniarka środowiskowa pracują z każdą rodziną indywidualnie. W ramach prac grup roboczych przede wszystkim dokonuje się diagnozy sytuacji życiowej osób doświadczających przemocy, przygotowuje plan pomocy w zakresie rozwiązania problemu przemocy, udziela się wsparcia w postaci szeroko rozumianej pracy socjalnej m.in. wzmocnienia, motywacji, edukacji, pomocy finansowej czy poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego. Informuje się o prawach osób pokrzywdzonych, o możliwościach podjęcia działań w celu prawnego uregulowania sytuacji rodziny np. zabezpieczenie dzieci – alimenty, o możliwości zobowiązania osoby nadużywającej alkoholu do podjęcia leczenia czy złożenia w prokuraturze bądź na Policji zawiadomienia o przestępstwie ściganym w trybie publicznie – skargowym lub wniosku o ściganie przestępstwa na wniosek osoby poszkodowanej.

W trakcie prac grup roboczych podejmowane są również działania w stosunku do osób, wobec których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie – osoby te motywuje się do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, edukuje. Podejmuje się działania mające na celu ukaranie sprawców – członkowie grupy roboczej kierują do prokuratury zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W sytuacji obawy ze strony osoby pokrzywdzonej o nasilenie aktów przemocy to grupa robocza kieruje osoby podejrzane o stosowanie przemocy do poradni leczenia uzależnień, w sytuacjach gdy w rodzinie występuje problem z nadużywaniem alkoholu.

Poniższe zestawienie tabelaryczne pokazuje w jaki stopniu zostały zrealizowane programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy. Dane pochodzą ze statystyk Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.
Liczba sprawców przemocy zakwalifikowanych do programu korekcyjno – edukacyjnego	10	8
Liczba sprawców uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym	10	8
Liczba osób doznających przemocy, które brały udział w grupie wsparcia*	0	0

* brak osób chętnych do udziału w grupie wsparcia.

Ponadto osoby doznające przemocy korzystały z indywidualnego wsparcia terapeuty i psychologa w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej.

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne mają na celu:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem tej przemocy,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- kształtowanie umiejętności wychowawczych wobec dzieci bez używania przemocy,
- uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie faktu stosowania tej przemocy,
- zdobycie i podniesienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.

Uzależnienie od alkoholu nie jest przyczyną znęcania się nad innymi, a stanowi jedynie czynnik ryzyka, czyli okoliczność zwiększającą prawdopodobieństwo, że w danej rodzinie dojdzie do przemocy. Szacuje się, że ryzyko występowania przemocy w rodzinie, jest większe w domach, w których mężczyźni nadużywają alkoholu. Istnieją trzy powody, dla których alkohol może wzmacniać zachowania przemocowe:

- alkohol redukuje zahamowania i wyzwala zachowania przestępcze, dewiacyjne,
 - alkohol zmienia aktywność neuroprzekaźników, co wiąże się z rozwojem zachowań agresywnych,
 - przewlekły alkoholizm prowadzi do dysfunkcji kory mózgowej, szczególnie płata skroniowego, co również sprzyja patologii zachowania (K.Pernamen, *Alkohol and Human Violence*, New York 1999).
- Uzależnienie od alkoholu uszkadza mechanizm psychosomatyczny, co z kolei wzmaga rozwój drażliwości i agresywności, czego konsekwencją mogą być zachowania przemocowe. Zatem, można wysnuć wniosek, że nie ma prostej zależności między piciem alkoholu z przemocą. Ponadto, nie wszyscy uzależnieni znęcają się nad innymi, gdyż w wielu przypadkach robią to abstynenci.

Nadużywanie alkoholu stanowi ryzyko wystąpienia sprzężonych patologii (w tym przemocy).

Poniższe zestawienie pokazuje problem nadużywania alkoholu i związane z tym skutki.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.
Wnioski o leczenie odwykowe	53	47
Wnioski skierowane do Sądu	4	3
Liczba kobiet skierowanych do Sądu	3	0
Liczba mężczyzn skierowanych do Sądu	1	3
Liczba zgłoszeń ze względu na źródło:	53	47
- pracownik socjalny 5	5	4
- asystent rodziny 0	0	0
- rodzina 20	20	16
- Policja 18	18	19
- Sąd 0	0	0
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny 10	10	7
- Prokuratura 0	0	0
- kurator społeczny	0	1

Dane pochodzą ze statystyk Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Płotach.

Poniżej przedstawiono ilościowe zestawienie niebieskich kart z Komendy Powiatowej Policji.

Są to dane dotyczące całego powiatu.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.
Liczba niebieskich kart	109	99
Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie ogółem	132	115
- kobiety	92	87
- mężczyźni	17	9
- nieletni	23	19
Liczba sprawców przemocy ogółem	111	103
- kobiety	13	11
- mężczyźni	97	91
- nieletni	1	1

Liczba sprawców pod wpływem alkoholu	71	81
--------------------------------------	----	----

IV. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy.
3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy.
4. Zapewnienie świadkom przemocy pomocy psychologicznej.
5. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
6. Zrozumienie reakcji ofiary.
7. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy.

Program skierowany jest do ofiar przemocy w rodzinie w tym: dzieci i młodzieży, osób dorosłych, współmałżonków, partnerów, osób starszych, społeczności lokalnej, oraz instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą rodzinie, organizacji pozarządowych.

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel strategiczny

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Płoty na lata 2023 – 2027 jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności działań na rzecz osób uwikłanych w przemoc.

Cele operacyjne

1. Stała edukacja i podnoszenie świadomości środowiska lokalnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania

- upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie m.in. w zakresie czynników zagrożenia i ochrony przed przemocą;
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych (programy/projekty realizowane przez podmioty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie);
- monitorowanie na bieżąco dostępności do placówek udzielających wsparcia;

Działania

- publikacja artykułów w prasie lokalnej, na tablicach informacyjnych, na stronach internetowych Urzędu Miejskiego w Płotach, Ośrodka Pomocy Społecznej;
- rozpoznanie oferty projektów, programów profilaktycznych prowadzonych przez instytucje, organizacje na terenie Gminy Płoty;
- prowadzenie dla dzieci i młodzieży zajęć wychowawczych i informacyjno – edukacyjnych (placówki oświatowe);

Mierniki

- liczba materiałów informacyjnych, plakatów, ulotek, informatorów;
- liczba i rodzaj instytucji, organizacji realizujących działania profilaktyczne;
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach wychowawczych;
- liczba szkół prowadzących działania profilaktyczne.

2. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom, rodzinom doświadczającym przemocy.

Zadania

- zwiększenie dostępności pomocy rodzinom , w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;

Działania

- realizacja procedury Niebieskiej Karty;
- realizacja działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego osobom uwikłanym w przemoc;
- rozwijanie działalności punktu konsultacyjno – informacyjnego działającego w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii;

Mierniki

- liczba sporządzonych formularzy Niebieskiej Karty część A przez poszczególne podmioty;
- liczba utworzonych grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach;
- liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty w związku z ustaniem przemocy w rodzinie;
- liczba osób, rodzin objętych pomocą socjalną;

- liczba rodzin, którym udzielono pomocy w formie poradnictwa;

3. Koordynacja działań służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie

Zadania

- rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu wsparcia;
- utworzenie systemu informacji o osobach doświadczających przemocy;

Działania

- monitorowanie zjawiska – rejestrowanie ilościowe przypadków występowania przemocy w rodzinie;
- analiza istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie;
- systematyczne spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego monitorującego zjawisko przemocy w Gminie Płoty;
- gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych;

Mierniki

- liczba zarejestrowanych przypadków przemocy w rodzinie przez poszczególne służby;
- liczba wszystkich prowadzonych postępowań w ramach procedury Niebieskiej Karty;
- liczba instytucji udzielających wsparcia;
- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego;
- liczba spotkań grup roboczych;
- liczba spraw rozpatrzonych przez grupy robocze;

4. Zwiększenie kompetencji pracowników służb zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zadania

- podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie;
- organizacja seminariów, specjalistycznych szkoleń dla grup zawodowych powołanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

Działania

- udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje i umiejętności w zakresie pracy z ofiarą i sprawcą przemocy;

- współpraca międzymiastowa w zakresie wymiany doświadczeń;
- organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń w ramach tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Mierniki

- liczba zorganizowanych seminariów, specjalistycznych szkoleń;
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach;
- liczba spotkań współpracujących gmin i miast;
- liczba osób biorących udział w konferencjach;

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Adresaci programu

1. Osoby doznające przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie, partnerzy, osoby starsze, niepełnosprawne).
2. Osoby stosujące przemoc w rodzinie.
3. Świadkowie przemocy w rodzinie.
4. Osoby zagrożone wystąpieniem przemocy w rodzinie.
5. Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.
6. Społeczność lokalna Gminy Płoty.

Podmioty realizujące program

1. Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Policja
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
4. Placówki służby zdrowia
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii
6. Punkt konsultacyjny
7. Placówki oświatowe
8. Organizacje pozarządowe, instytucje kościelne, parafie
9. Rada Miejska wraz z radnymi
10. Sołtysi, rady sołeckie
11. Burmistrz Miasta i Gminy Płoty

Podmioty współpracujące w realizacji programu

1. Sąd Rejonowy w Gryficach

2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach

3. Poradnia Leczenia Uzależnień SPZZOZ w Gryficach.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania podmiotów i osób działających w obszarze wsparcia społecznego, liderów samorządowych Gminy, a także wielkości środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu. Program realizowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny przy udziale partnerów. Przy opracowaniu Programu zostały wykorzystane wnioski z analizy.

Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem, który oddziałuje nie tylko na ofiary, ale również na całe społeczeństwo. Problem przemocy na terenie gminy jest zjawiskiem znanym, chociaż różnie postrzeganym. Najczęściej przemoc kojarzy się z działaniami z użyciem siły, znęcanie się psychiczne, rzadziej z przemocą ekonomiczną czy seksualną. Do czynników sugerujących stosowanie przemocy najczęściej badani podawali krzyki, widoczne uszkodzenia na ciele, problemy z uzależnieniami. Rekomenduje się prowadzenie działań edukacyjno - informacyjnych wśród mieszkańców, które upowszechniać będą wiedzę o przemoc, o różnych jej formach i przejawach.

Przemoc jest problemem wrażliwym, chociaż osoby, które jej doznają nie zawsze ujawniają to. Przyczyny tego stanu rzeczy są różne. Najczęściej to wstyd, strach oraz nieznanostwo procedur i przeświadczenie o nieskuteczność i działań służb czy instytucji. W 2022 r. założonych 25 Niebieskich Kart, przez policję 20, przez pracownika socjalnego 3, placówkę oświatową 2. Rekomenduje się systematycznie dokonywać diagnozy problemu w środowisku lokalnym. Dostępne statystyki nie odzwierciedlają w pełni skali problemu. W diagnozowanie winny być zaangażowane wszystkie służby i instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Problem przemocy w rodzinie nie dotyczy tylko małżonków czy partnerów. Dotyczy on również dzieci i innych osób wspólnie zamieszkujących w gospodarstwie domowym. Dotyczy również środowiska szkolnego. Rekomenduje się podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanym na wczesne wykrywanie konfliktów i motywowanie do ich rozwiązywania tj. mediacje rodzinne, poradnictwo psychologiczne warsztaty, pogadanki. Ważnym jest również wzmacnianie kompetencji rodzicielskich w zakresie rozwiązywania problemów bez porażek i przeciwdziałaniu powstawania sytuacji przemocowych. Działania te obejmować winny również zajęcia szkolne skierowane do uczniów. Ważną kwestią jest bowiem nabywanie kompetencji takich jak radzenie sobie z emocjami, nabywania kompetencji rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z trudnościami.

W świadomości społecznej funkcjonują mity i stereotypy dotyczące przyczyn stosowania przemocy. Najczęściej podawaną przyczyną stosowania przemocy to alkohol. Sprawcy przemocy uzależnieni od alkoholu winę za przemoc zrzucają na alkohol. Najbliższe otoczenie jest przekonane o słuszności tego argumentu, ponieważ porównanie zachowania tej samej osoby pod wpływem

alkoholu oraz na trzeźwo wypada na niekorzyść tego pierwszego. Zaleca się podejmowanie działań edukacyjnych wśród mieszkańców zmierzających do zmiany przekonania, że alkohol jest przyczyną przemocy. Nawet uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Aby powstrzymać przemoc należy zmotywować osobę stosującą przemoc aby podjęła uczestnictwo w programach korekcyjno – edukacyjnych.

W świadomości mieszkańców pomocy w sytuacji wystąpienia przemocy udzielają takie podmioty jak Policja , oraz Ośrodek Pomocy Społecznej. Te podmioty obdarzono największym zaufaniem. Należy wzmocnić wiedzę mieszkańców w zakresie instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie , oraz zakresie kompetencji tych instytucji. W tym zakresie należałoby rozpowszechnić informacje na temat tych instytucji, ofercie wsparcia. Szczególną uwagę należy zwrócić na kompetencje Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wśród dzieci i młodzieży znane jest zjawisko cyberprzemocy. Niewielki odsetek badanych doświadczył jej osobiście. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktyczno - edukacyjnym nie tylko wśród dzieci, ale również wśród rodziców. O ile dzieci orientują się czym ono jest o tyle rodzic może nie zdawać sobie sprawy z powagi problemu. Zjawisko to jest mniej rozpowszechnione niż przemoc fizyczna czy psychiczna, ale równie groźne w skutkach.

Należy zauważyć, że działający w Gminie Płoty punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin spełnia swoją rolę. Statystyki pokazują, że z porad i konsultacji tego punktu korzysta coraz więcej osób.

Rekomenduje się prowadzenie działań informacyjno - konsultacyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Działanie	Zadanie	Termin realizacji	Koszt i źródło	Realizator
1.	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie	Zbieranie i aktualizowanie informacji na temat form przemocy	2023-2027	bezkosztowo	OPS, Policja, oświata, GKRPAiN, służba zdrowia
2.	Informowanie i edukowanie mieszkańców	Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnych. Rozpowszechnianie materiałów broszur, ulotek, plakatów, informacji nt. instytucji świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania	2023-2027 2023-2027	bezkosztowo budżet Gminy	tablice ogłoszeń, strony internetowe

		<p>przemocy, spotkania, szkolenia.</p> <p>Rozpowszechnianie informacji nt. bazy danych placówek zajmujących się osobami doznającymi przemocy.</p> <p>Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw.</p>	<p>2023-2027</p> <p>2023-2027</p>	<p>bez dodatkowych kosztów</p> <p>bez dodatkowych kosztów</p>	<p>tablice ogłoszeń, strony internetowe</p> <p>OPS, oświata, ZI, służba zdrowia, GKRPAiN, Policja, organizacje pozarządowe</p>
3.	Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych	Realizacja programów edukacyjnych, adresowanych do dzieci i młodzieży	2023-2027 corocznie	Budżet Gminy	Placówki oświatowe
4.	Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Szkolenia dla członków ZI, pracowników socjalnych	2023-2027	Budżet Gminy	ZI, OPS
5.	Zapewnienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz członkom ich rodzin	Realizacja procedury Niebieskiej Karty	2023-2027 na bieżąco	Bez dodatkowych kosztów	ZI, OPS, Policja, GKRPAiN, oświata, służba zdrowia
		Zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży – świadkom lub ofiarom przemocy	2023-2027 wg potrzeb	Bez dodatkowych kosztów	ZI, OPS, placówki oświatowe
		Zapewnienie warunków do działania ZI	2023-2027	Budżet Gminy	Burmistrz Miasta i Gminy
		Udzielanie pomocy w formie socjalnej i	2023-2027	Budżet Gminy	OPS

		finansowej			
6.	Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy	Rozwijanie współpracy podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy	2023-2027	Bez dodatkowych kosztów	ZI, OPS
		Tworzenie grup roboczych przez ZI	2023-2027	Bez dodatkowych kosztów	ZI

ZAKOŃCZENIE

Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy. Przemoc jest trudnym doświadczeniem, powoduje ból i cierpienie, od których człowiek chce się uwolnić. Specjaliści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie uważają, że przemoc może być przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dziecko, które wychowuje się w rodzinie, w której krzywdzi się jej członków, obserwuje, a następnie przyswaja zachowania dorosłych. Uczy się, że najszybszym i najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc, która wywołuje strach i powoduje bezwarunkowe podporządkowanie się osobie, która ją stosuje.

Przemoc w rodzinie jest problemem, które może dotknąć każdego człowieka. Nie ma znaczenia ani wiek, ani rodzaj wykształcenia, ani pozycja społeczna czy wykonywany zawód. Trudno jest zrozumieć, dlaczego ludzie krzywdzą swoich najbliższych. Kiedy dowiadujemy się o przemoc w rodzinie, staramy się znaleźć wyjaśnienie, co sprawia, że ktoś, kto jest dobrym pracownikiem, uśmiechniętym i życzliwym sąsiadem, zaangażowanym społecznikiem w taki sposób zachowuje się wobec członków swojej rodziny. Staramy się znaleźć przyczynę takich zachowań, bo trudno jest wyobrazić sobie, że tak się dzieje bez winy osób, które przemocy doznają. Trzeba pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy w rodzinie.

Niestety przemoc występuje od zawsze i dlatego należy podejmować wszelkie działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska.

Uzasadnienie

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.). Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących. Zgodnie z art. 6 pkt 2 przytoczonej wyżej ustawy, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwięzionych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.